

СТАНОВИЩЕ

**от подполковник доцент доктор инж. Николай Тодоров Илиев,
доцент в Национален военен университет „Васил Левски“**

**на дисертационния труд
от полковник доцент доктор Румен Ангелов Маринов**

с тема:

**„ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В ПРОМЕНЯЩАТА СЕ
СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ“**

**представен за придобиване на научна степен
„Доктор на науките“**

**Област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана“
Професионално направление 9.1. „Национална сигурност“**

**Велико Търново
2024**

Предложеното становище е разработено в качеството ми на член на научно жури за присъждане на научна степен „Доктор на науките” на полк. доц. д-р Румен Ангелов Маринов, декан на факултет „Сигурност и отбрана” на НВУ „Васил Левски”, съгласно Заповед №РД-06-136/04.07.2024 г. на началника на Националния военен университет „Васил Левски”.

1.Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Динамиката, както подсказва етимологията на понятието, е състояние на движение, развитие и промяна във всяко явление, политика или определена система под въздействието на различни фактори и сили. Проучването на тази динамика е от съществено значение за разбирането на сложността на средата за сигурност и потенциалното въздействие върху военната сигурност. Следователно на тази тема трябва да се обърне вниманието, което заслужава, и продължаващите изследвания в тази област са от решаващо значение за безопасността и благосъстоянието на нацията. Темата на дисертационен труд съответства напълно с основното съдържание на разработката.

Различни аспекти от сферата на темата са представени в документи и разработки като: „Актуализирана стратегия за национална сигурност на република България“ от 2018 г.; докторант Димана Дойнова от СА“ Д. А. Ценов“ – Системата за национална сигурност на Република България като част от сигурността на Европейския съюз; докторант майор Владислав Славов на тема „Подходи и механизми на служба „Военна полиция” за повишаване сигурността на многонационални военни контингенти на територията на Република България“; докторант Диян Димитров – „Фактори влияещи на средата за сигурност в Република България и в международен план“ докторант

в Университет по библиотекознание и информационни технологии (УНИБИТ) – София; Славчо Велков - Динамика на средата за сигурност „хибридните“ войни - същност и измерения“ и други.

Проблемът за националната сигурност и по-конкретно динамиката на военната сигурност на една държава зависи от промените в средата за сигурност. Тези промени, както в средата на сигурност, така и в динамиката на военната сигурност навлизат в полезрението на много изследователи.

Резултатите, получени в дисертационния труд, могат да бъдат използвани в различни аспекти на стратегията за национална сигурност, включително формулирането на политики, военно планиране, развитие на военни сили и стратегическо взаимодействие с други държави и международни организации.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Военната сигурност е от първостепенно значение за йерархичните и за мрежовите структури. А като особено важно се явява ефективното сътрудничество между националните и колективните системи за сигурност. Прилагането на компенсаторни процеси може да подобри това сътрудничество и да осигури професионално взаимодействие между различни системи за сигурност, като по този начин повиши значението на военната сигурност.

Сигурността на една нация е от първостепенно значение, но тя не трябва да струва прекомерно много. Ето защо е наложително да се намери баланс между необходимите възможности и наличните ресурси. Разглежданата теза научно защитава този подход за постигане на рентабилен баланс, който ще доведе до подобряване на институционалната основа, организационната

структура, обучението и научните изследвания на системата за национална сигурност. За да се гарантира, че реорганизацията на подсистемите за сигурност на Европейския съюз и НАТО е ефективна, балансирана и контролирана, се предлага подход на непрекъснат хоризонт на планиране.

Ясно и последователно е изследван процеса на формиране на стратегическите цели, политическите решения и приоритети, свързани с отбраната и военната сигурност на държавата.

Използваната методология в дисертационния труд отчита изцяло сложния и многостранен характер на изследователския проблем. Изследването се основава на цялостен сравнителен аналитичен преглед на литературни източници, монографии, дисертации, книги, документални филми и интернет източници. За целите на изследването се използва систематичен подход като основна научна методология, която се основава на диалектичката триада „теза-антитеза-синтез“. Научното изследване съчетава комбинация от конвенционални и иновативни методи. Конвенционалните методи включват теоретичен анализ и синтез, анализ на съдържанието, критично изследване, смесване на историзъм и логика, систематичен, факторен и сравнителен анализ. Иновативните методологии включват възприемане на мултидисциплинарен подход, използване на феноменологични методи, използване на херменевтика и интерпретация, прилагане на техники за рандомизация и стратификация, валидиране и прилагане на изследователски резултати, както и провеждане на анализ и управление на риска.

Приемам в цялост представените научни и научно-приложни приноси, като могат да се намерят известни възможности за тяхното преформулиране и подредба. Научните и научно-приложни приноси се отнасят до ново въведени подходи и методи за доказване с актуални средства на съществени и нови страни в съществуващите научни проблеми и теории. С това е постигнато

обогатяване на теорията и практиката относно разработването на нови подходи за определяне динамиката на военната сигурност.

Пряко свързани с монографичния труд са и изследванията от съпътстващите го публикации, в които са изследвани отделни етапи и проблеми от цялостния процес по осигуряване на безопасно и ефективно командване и управление и комуникация между всички нива – стратегическо, оперативно и тактическо ниво, които са отговорни за реагиране в случай на заплаха срещу националната сигурност. Чрез тях авторът популяризира пред научната общност резултатите от своите многогодишни изследвания в тази област, намерили систематизиран и задълбочен израз в монографичния труд.

Процесът на изследването, неговите основни положения и резултатите са докладвани и обсъждани на научни конференции, в научни списания, в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Основните идеи и постановки на изследването са отразени в 14 публикации.

Съществен принос на трудовете е, както дефинирането на прилаганите дейности от държавата, така и извършване на геополитически анализ на стратегиите и системите за сигурност на водещите държави, съставна част от модела за вътрешна сигурност. Представените научни изследвания по безспорен начин допринасят за генерирането на нови знания, значими теоретични обобщения и практическо-приложни предложения за рационализиране на систематизирането и теоретизиране на дейности от държавата, насочени към постигане на желаното ниво на военната й сигурност.

3. Критични бележки

Независимо от завършеният и цялостен вид на дисертационния труд при техническото оформяне се забелязват:

- редакционни и пунктуационни грешки в раздел втори, трети и четвърти, които не влияят на значимостта на разработката;
- в списъка на таблиците липсва наименование за какво се отнася съответната таблица, което затруднява процеса на възприемане и ориентиране.
- в представената библиография два от интернет източниците са описани дублирано – 172 със 173; 182 със 183, 184, 185 и 194. А един от интернет източниците не приемам за напълно достоверен – 186. От общо 34 броя представени интернет източниците приемам 28 бр.

Посочените критични бележки не намаляват положителното впечатление от дисертационния труд и стойността на получените резултати в него.

4. Заключение

Научното изследване по темата на дисертацията е разработено задълбочено и с правилно интерпретирани резултати. Предложени са конкретни насоки за: описване съдържанието на националната и военната сигурност; определяне динамиката на националната сигурност на основата йерархията на подсистемите изграждащи националната сигурност; стратегии за поведение на Р България по осигуряване националната сигурност.

Към датата на изготвяне на становището, в предоставените материали за участие в конкурса до този момент не са постъпили и на мен не са ми станали

известни претенции за недобросъвестно използване на чужди научни резултати и публикации, които да са легитимни по реда на действащото законодателство.

Предложеният дисертационен труд от полк. доц. д-р Румен Ангелов Маринов на тема „Динамика на военната сигурност в променящата се среда за сигурност” е в пълно съответствие с изискванията за придобиване на научна степен „доктор на науките“ на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

5. Оценка на дисертационния труд

На основание гореизложеното и имайки предвид обема, структурата, обхвата, изследователската работа и постигнатите резултати в предоставената ми дисертация на тема „Динамика на военната сигурност в променящата се среда за сигурност“ от полк. доц. д-р Румен Маринов давам своята положителна оценка.

Предлагам на Научното жури да даде на полк. доц. д-р Румен Ангелов Маринов научната степен „доктор на науките” в Област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, Професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

30.07.2024 г.

гр. Велико Търново

Член на научното жури:

подп. доц. д-р инж.

Николай Илиев

S T A T E M E N T

By Lieutenant Colonel Associate Professor Eng. Nikolay Todorov Iliev, PhD,

Associate Professor at Vasil Levski National Military University

on the dissertation work

by Colonel Associate Professor Rumen Angelov Marinov, PhD

on the topic:

**DYNAMICS OF MILITARY SECURITY IN THE CHANGING SECURITY
ENVIRONMENT**

Submitted for acquiring the scientific degree

Doctor of Science

**Area of higher education 9. Security and Defence
Professional field 9.1. National Security**

**Veliko Tarnovo
2024**

The present statement has been developed in my role as a member of the scientific jury for awarding the scientific degree Doctor of Science to Colonel Assoc. Prof. Rumen Angelov Marinov, PhD, dean of the Security and Defence Faculty of Vasil Levski NMU, under Order № RD-06-136/04.07.2024 by the Rector of Vasil Levski National Military University.

1. Topicality and significance of the developed scientific issue

Dynamics, as the etymology of the term suggests, is a condition of movement, development and change in any phenomenon, policy or a certain system under the influence of various factors and forces. The study of this dynamics is essential to understanding the complexity of the security environment and the potential impact on military security. Therefore, this topic should receive the attention it deserves, and the continuous research in this field is critical to the safety and well-being of the nation. The topic of the dissertation fully corresponds to the main content of the development.

Various aspects of the topic area have been presented in documents and developments such as: 'Updated Strategy on the National Security of the Republic of Bulgaria' from 2018; PhD student Dimana Doynova from D. A. Tsenov Academy of Economics – 'System for National Security of the Republic of Bulgaria as Part of the Security of the European Union'; PhD student Major Vladislav Slavov on the topic 'Approaches and Mechanisms of the Military Police Service for Improving the Security of Multinational Military Contingents on the Territory of the Republic of Bulgaria'; PhD student Diyan Dimitrov – 'Factors Affecting the Security Environment in the Republic of Bulgaria and Internationally', PhD student at the University of Library Studies and Information Technologies – Sofia; Slavcho Velkov

– ‘Dynamics of the ‘Hybrid War’ Security Environment – Essence and Dimensions’, etc.

The national security issue and, more specifically, the dynamics of military security of a state depends on the changes in the security environment. These changes, both in the security environment and in the dynamics of military environment, are more and more often researched by many scholars.

The results achieved in the dissertation could be used in a variety of aspects of the strategy for national security, including the elaboration of policies, military planning, development of military forces and strategic interaction with other states and international organisations.

2. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation

Military security is of primary importance for hierarchical and network structures. Even more important is the efficient cooperation between national and collective security systems. The implementation of compensatory processes could improve this cooperation and ensure professional interaction between various security systems and thus raise the significance of military security.

The security of a nation is of primary importance, but it should not cost too much. Thus, balance should be found between the needed capabilities and the existing resources. The thesis explored scientifically proves this approach for achieving a paying balance that will lead to improvement in the institutional basis, organisational structure, training, and scientific research of the national security system. In order to guarantee that the reorganisation of the security subsystems of the European Union and NATO is efficient, balanced and controlled, an approach is proposed based on continuous planning horizon.

The formation process of strategic goals, political decisions and priorities related to state defence and military security has been studied clearly and consistently.

The methodology used in the dissertation takes completely into account the complex and multi-faceted character of the research topic. The research is based on a comprehensive comparative analytical review of literary sources, monographs, dissertations, books, documentary films, and internet sources. For the purposes of the research, a systematic approach is used as a basic scientific methodology that is based on the dialectical triad 'thesis-antithesis-synthesis'. The scientific research combines conventional and innovative methods. The conventional methods include theoretical analysis and synthesis, content analysis, critical research, a mixture of historicism and logics, and systematic, factor and comparative analysis. The innovative methodologies include the adoption of a multi-disciplinary approach, use of phenomenological methods, use of hermeneutics and interpretation, application of techniques for randomisation and stratification, validation and application of research results as well as conducting risk analysis and risk management.

I completely accept the presented scientific and scientific-applied contributions and consider that they could be paraphrased and presented in a different order.

The scientific and scientific-applied contributions are related to newly introduced approaches and methods for proving important new directions of existing scientific issues and theories with modern means. In this way, both theory and practice are enriched in relation to the development of new approaches for determining the dynamics of military security.

The monograph is directly related to the research presented in the corresponding publications, in which individual stages and issues have been studied in terms of the overall process for provision of safe and efficient command and

management and communication between all levels – strategic, operational and tactical, which are responsible for the reaction in case of a threat against national security. Through them, the author has popularised within the scientific community the results from his long-term studies in the area that have been systematically and thoroughly presented in the monograph.

The research process, its basic formulations and results have been presented and discussed at scientific conferences, in scientific magazines and journals, referenced and indexed in world renowned data bases with scientific information. The main ideas and formulations of the research are exposed in 14 publications.

An essential contribution of the works is not only the definition of the activities applied by the state but also conducting a geopolitical analysis of the security strategies and systems of leading states, a component of the internal security model. The submitted scientific materials undoubtedly contribute to generating new knowledge, significant theoretical conclusions and practical-applicable proposals for the rationalisation of the systematisation, and theorisation of activities performed by the state which are aimed at achieving the desired level of the state's military security.

3. Critical remarks

The dissertation work has a finished and complete appearance; however, in its technical formatting, the following are noticed:

- editing and punctuation mistakes in parts two, three and four which do not devalue the significance of the development;
- the list of tables lacks a reference name of each table, which affects the processes of perception and orientation;

- in the reference list, two of the internet sources have been presented more than once – 172 with 173; 182 with 183, 184, 185 and 194. I also do not consider one of the internet sources reliable – 186. Out of 34 internet sources, I accept 28.

The critical remarks mentioned do not decrease the positive impression from the dissertation work and the value of the achieved results in it.

4. Conclusion

The scientific research on the topic of the dissertation has been performed in depth, and its results have been correctly interpreted. Specific directions have been proposed in relation to: describing the content of the national and military security; defining the dynamics of national security based on the hierarchy of the subsystems that form national security; strategies for conduct of the Republic of Bulgaria on ensuring national security.

By the date of preparing this statement, in the submitted materials for participation in the competition, no claims, legitimate under the present legislation, for unfair use of other authors' scientific results and publications have been submitted or made known to me.

The proposed dissertation work by Colonel Associate Professor Rumen Angelov Marinov, PhD, on the topic 'Dynamics of Military Security in the Changing Security Environment' is in full compliance with the requirements for acquisition of the scientific degree 'Doctor of Sciences' under the Law for Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

5. Evaluation of the dissertation work

Based on the above information and considering the volume, structure, range, research work, and results achieved in the submitted dissertation on the topic 'Dynamics of Military Security in the Changing Security Environment' by Col. Assoc. Prof. Rumen Marinov, PhD, I give my positive assessment.

I propose to the Scientific Jury to award Col. Assoc. Prof. Rumen Angelov Marinov, PhD, the scientific degree 'Doctor of Sciences' in Area of Higher Education 9. Security and Defence, Professional Field 9.1. National Security.

30.07.2024

Veliko Tarnovo

Member of the Scientific Jury:

Lt. Col. Assoc. Prof. Eng.

Nikolay Iliev, PhD